

MARGARET ATWOOD

ALIAS GRACE

Traducere din limba engleză și note de
NICOLETA ȘI FLORIN IRIMIA

Ediția a II-a

CORINT
BOOKS
—2020—

3

1859

Stau pe canapeaua de catifea purpurie din salonul guvernatorului, din salonul soției guvernatorului; salonul a fost întotdeauna al soției guvernatorului, cu toate că nu întotdeauna e vorba de aceeași soție deoarece se schimbă și ele odată cu politica. Îmi țin mâinile împreunate în poală, cuminte, așa cum se cuvine, deși mănuși nu am. Mănușile care mi-ar plăcea mie ar fi netede și albe și mi-ar veni pe mână ca turnate, fără să facă o singură cută.

Intru adesea în acest salon, ca să curăț masa, după ce se servește ceaiul, să șterg de praf măsuțele sau oglinda înaltă, cu ramă incrustată de jur împrejur cu struguri și frunze de viță-de-vie, sau pianul; sau pendulul, adus din Europa, cu un soare din aur, cu reflexe portocalii, și o lună din argint, care apar și dispar, în funcție de momentul zilei și al săptămânii. Pendulul îmi place cel mai mult din tot salonul, chiar dacă măsoară timpul, iar din acesta am prea mult la dispoziție.

Totuși pe canapeaua aceasta n-am mai stat niciodată, pentru că este rezervată doar musafirilor. Domnișoara Alderman Parkinson a spus că o doamnă nu trebuie să se

așeze niciodată pe un scaun de pe care tocmai s-a ridicat un domn, dar nu a spus și de ce; Mary Whitney însă mi-a spus, Pentru că, gâsculiță prostuță ce ești, încă e cald de la fundul lui; ceea ce nu a fost tocmai cuviincios din partea ei. Așa că acum nu pot sta aici fără să nu mă gândesc la șezuturile de doamne care s-au odihnit chiar pe această canapea, toate delicate și albe ca niște ouă fierte moi care tremură în coajă.

Musafirele poartă haine de după-amiază, cu rânduri de nasturi în față și crinoline rigide din sârmă pe dedesubt. E o minune că mai pot să se așeze sau că, atunci când merg, nimic nu le atinge picioarele pe sub fustele foșnitoare, cu excepția propriilor jupoane și a ciorapilor. Sunt ca niște lebede, plutind pe picioare nevăzute, sau ca meduzele din apele portului plin de bolovani de lângă casa noastră, când eram mică, înainte de a porni în trista și lunga călătorie pe care am făcut-o peste ocean. În formă de clopot și pline de volănașe, se deplasau grațios și arătau încântător sub apă, dar, dacă erau aruncate pe țărm și se uscau la soare, nu mai era nimic de capul lor. Așa sunt și doamnele: în cea mai mare parte apă.

Când m-au adus aici prima dată, nu existau crinoline din sârmă. Pe atunci erau făcute din roshar¹, pentru că nimeni nu se gândea la acea vreme să le facă din sârmă. M-am uitat la ele, atârinate în șifoniere, când intram să fac ordine și să golesc olițele de noapte. Seamănă cu niște colivii; dar oare ce anume îngrădesc? Picioarele, picioarele doamnelor; îngrădite ca să nu poată ieși să se frece de pantalonii domnilor. Soția guvernatorului nu spune niciodată picioare, cu toate că

¹ Păr provenit din coama sau din coada cailor, folosit ca material de umplutură în tapițerie sau ca urzeală la anumite țesături.

ziarele au spus picioare când s-au referit la Nancy, cu picioarele ieșindu-i de sub ciubăr.

* * *

Nu numai doamnele-meduză vin în vizită. În fiecare marți, se ține întrunirea numită Chestiunea Femeii¹, unde persoane de ambele sexe, cu mintea predispusă la reformă, discută tot felul de lucruri despre emancipare; iar joile sunt dedicate Cercului Spiritist, când se bea ceai și se conversează cu morții, lucru care reprezintă o alinare pentru soția guvernatorului, al cărei băiețel a murit în fragedă pruncie. Deși prioritatea o constituie tot doamnele. Stau pe canapea sorbindu-și ceaiul din ceșcuțe fine, iar soția guvernatorului sună dintr-un clopoțel de porțelan. Nu-i prea convine ideea de a fi soția guvernatorului, i-ar plăcea ca acesta să fie guvernator al altei instituții, nu al unei închisori. Însă prietenii buni ai soțului ei nu au putut să intervină decât ca să fie numit guvernator aici, nimic mai mult.

Și iat-o, așadar, trebuind să profite cât mai mult de pe urma poziției ei sociale și de orice realizare, iar eu, cu toate că mai degrabă stârnesc frica, asemenea unui păianjen, sau pe alocuri mila, reprezint una din realizările ei. Intru în cameră, fac o plecăciune și mă mișc de colo-colo, tăcută, sobră, cu capul plecat, luând sau punând ceșcuțele de ceai, în funcție de moment, în timp ce ele se uită la mine pe furiș, pe sub bonete.

¹ *The Woman Question* – termen victorian, pătruns și în America de Nord, legat în principal de drepturile femeilor de a vota, de a deține proprietăți, de a avea sau nu copii (drepturile reproductive), de a se căsători etc., chestiuni foarte controversate în epoca de dinaintea emancipării femeii.

Motivul pentru care vor să mă vadă este acela că sunt o uci-gașă renumită. Sau cel puțin așa s-a scris despre mine în ziare. Când am văzut prima dată cuvintele, am fost surprinsă, deoarece se spune mai degrabă cântăreață renumită sau poetă renumită sau spiritistă renumită sau actriță renumită, însă care-i renumele în a fi ucigașă? Cu toate acestea, odată ce ți-a fost atribuit, cuvântul *ucigașă* e unul destul de puternic. Are un miros aparte – de mosc, greu, ca al florilor ofilite dintr-o vază. Uneori, noaptea, mi-l șoptesc singură: *ucigașșșă, ucigașșșă*. Foșnește ca o fustă de tafta frecându-se de pardoseală.

Ucigaș sună doar brutal. Ca un baros sau o bucată de metal. Dacă n-am de ales decât între aceste două variante, atunci prefer să fiu *ucigașă* decât *ucigaș*.

Uneori, mă uit în oglinda împodobită cu ciorchini, atunci când o șterg de praf, deși știu că asta se cheamă vanitate. În lumina după-amiezii, pielea îmi este de un mov palid, ca o vânătaie aproape trecută, iar dinții verzui. Mă gândesc la toate lucrurile care s-au scris despre mine – că aș fi o diavoliță feroce, că aș fi victima inocentă a unui ticălos care m-a forțat, împotriva voinței mele, să fac ceea ce am făcut, că aș fi fost mult prea ignorantă ca să știu cum să procedez și că spânzurarea mea ar fi însemnat o crimă judiciară, că îmi plac animalele, că sunt foarte frumoasă și am un ten luminos, că am ochi albaștri, că am ochi verzi, că am părul castaniu-deschis, că îl am brunet, că sunt înaltă, că sunt de înălțime medie, că sunt frumos și decent îmbrăcată, că am jefuit o femeie moartă pentru asta, că sunt sprinteră și mă pricep la ceea ce fac, că am o fire ursuză și un temperament certăreț, că arăt mult peste condiția mea umilă, că sunt o fată de treabă cu un caracter docil și n-aș putea să fac rău

nimănui, că sunt o perfidă și-o mincinoasă, că nu prea mă duce capul și de-abia dacă depășesc inteligența unui debil mintal. Și atunci, mă întreb eu, cum pot să fiu toate aceste lucruri, atât de diferite în același timp?

Însuși avocatul meu, Excelența Sa domnul Kenneth MacKenzie, a declarat că sunt cam săracă cu duhul. Am fost furioasă pe el din cauza asta, dar el mi-a spus că asta-i cam singura mea șansă de scăpare și că n-ar trebui să las impresia că aș fi prea deșteaptă. Mi-a mai spus că-mi va pleda cazul așa cum se va pricepe mai bine pentru că, indiferent care ar fi fost adevărul, la acel moment eram aproape un copil și, în plus, presupunea el, totul depindea în final de liberul arbitru și de cei care ar fi fost dispuși să accepte această justificare. Era un domn de treabă, cu toate că nu prea pricepeam ce-mi spunea, însă trebuie să fi avut o pledoarie bună. Ziarele au scris că a luptat eroic în condiții extrem de potrivnice. Cu toate că nu prea înțeleg de ce i se spune pledoarie¹, atâta timp cât el nu a rugat pe nimeni nimic, ci mai degrabă s-a străduit să facă în așa fel încât martorii să apară toți ca fiind niște persoane imorale sau malițioase, sau dacă nu așa, cel puțin care s-au înșelat.

Mă întreb dacă a crezut vreun cuvânt din tot ce i-am spus.

După ce ies din cameră cu tava, doamnele se uită în albumul cu fotografii al soției guvernatorului. Imaginează-ți, spun ele, că mie mi se taie picioarele și simt că mă ia cu leșin, iar tu o lași pe femeia asta să-ți umble nestingherită prin casă. Trebuie că ai nervi de oțel. Eu, una, n-aș fi în stare.

Ei, dar ce poți să faci, trebuie să te obișnuiești cu lucruri de genul ăsta când ești în situația noastră, practic și noi

¹ *Pleading* în engleză mai înseamnă și „rugăminte”.

suntem prizonieri aici, cu toate că nu are cum să nu ți se facă milă de asemenea ființe ce s-au cufundat în întuneric, iar, la o adică, ea a fost slujnică de meserie și e bine să aibă de lucru, e o croitoreasă excelentă, foarte îndemânată și pricepută, de mare ajutor, în special la rochiile fetelor, are talent îndeosebi la fireturi și, în circumstanțe mai fericite, ar fi putut fi o excelentă ajutoare de modistă.

Cu toate că, în mod evident, nu poate sta aici decât ziua. N-aș fi oricum de-acord s-o las în casă pe timpul nopții. Știi că a stat la Azilul de nebuni din Toronto, cu șapte sau opt ani în urmă, și chiar dacă acum pare că s-a recuperat în întregime, n-ai de unde ști când ar putea s-o ia din nou pe miriște, uneori vorbește singură și cântă destul de tare, cu o voce de-a dreptul bizară. Nu poți să riști cu o asemenea persoană. În fiecare seară, gardienii o conduc înapoi în celulă și o încuie acolo, altfel n-aș putea închide un ochi toată noaptea. Oh, dar te înțeleg perfect, există o limită a milosteniei creștinești, lupu-și schimbă părul, dar năravul ba, și nimeni nu ți-ar putea reproșa că nu ți-ai făcut datoria sau că nu ai arătat înțelegere.

Albumul cu fotografii al soției guvernatorului stă mereu pe masa rotundă, acoperită cu un șal de mătase cu ramuri asemenea unor cârcei de viță-de-vie care se împletesc, cu flori și fructe roșii și păsări albastre, de fapt e un singur copac uriaș, iar dacă te uiți la el mai mult, ai impresia că ramurile încep să i se răsucescă de parcă s-ar afla în bătaia vântului. I l-a trimis fata ei cea mai mare, care trăiește în India, măritată cu un misionar, ceva ce eu n-aș face niciodată. E ca și cum te-ai condamna la o moarte timpurie, dacă nu ucisă de băștinași răsculați, ca la Cawnpore – când s-au comis nelegiuiri îngrozitoare asupra unor doamne respectabile din înalta

societate și, slavă Domnului, că au fost toate ucise, măcar în felul acesta li s-a curmat suferința, pentru că nici nu vreau să mă gândesc la rușinea pe care ar fi trebuit s-o îndure –, atunci de malarie, care îți îngălbeneste pielea și ajungi să-ți dai duhul în crize de delir, în orice caz, până să te dezmeticești bine, ai fi deja moartă, îngropată sub un palmier, pe meleaguri străine. Am văzut poze cu ei doi în cartea cu gravuri orientale pe care soția guvernatorului o scoate din bibliotecă când vrea să mai verse o lacrimă.

Pe aceeași masă rotundă se găsește și teancul de reviste *Godey's Ladies' Books*¹, cu ultima modă din State, și albumele de amintiri ale celor două fete mai tinere. Domnișoara Lydia îmi spune că sunt o figură romantică; dar amândouă sunt atât de tinere, încât habar n-au ce vorbesc. Uneori își bagă nasul unde nu le fierbe oala și mă tachinează; îmi spun, Grace, de ce nu zâmbești sau nu râzi niciodată? Nu te-am văzut zâmbind vreodată, iar eu le răspund, Bănuiesc, domniță, că m-am dezobișnuit cu totul, fața pur și simplu nu mai știe să facă asta. Dar, dacă ar fi să râd cu glas tare, mi-e teamă că nu m-aș mai putea opri; în plus, le-aș strica și impresia cum c-aș fi o figură romantică. Romanticii n-au voie să râdă, atâta lucru știu și eu din pozele pe care le-am văzut.

Fiicele lipesc tot felul de lucruri în albumele lor, petice de material de la rochii, bucățele de panglică, imagini decupate din reviste – ruinele Romei antice, mănăstirile pitorești din Alpii francezi, Podul Londrei, cascada Niagara, vara și iarna – pe care aș vrea s-o văd și eu pentru că toată lumea spune că e impresionantă – și portrete cu Lordul X și Lady Y din Anglia. Iar prietenele lor le scriu

¹ Revistă americană pentru femei, tipărită la Philadelphia și faimoasă în epocă.

cu litere frumoase, *Pentru iubita de Lydia de la prietena ei pe vecie Clara Richards; Pentru iubita de Marianne în amintirea splendidului picnic de pe malul celui mai albastru lac, Ontario.* Dar și poezii:

Cum dimprejurul vajnicului stejar
Se-ntinde iedera, vlăstar după vlăstar,
Credință sinceră-ți făgăduiesc,
A ta de-a pururi e, s-o prețuiești,
A ta, Laura.

Sau:

Deși departe una de-alta trebuie să fim,
Nu-ți fie inima-ncercată,
Căci noi un singur suflet împărțim,
Și astfel fiind mereu aproape.
A ta, Lucy.

Domnișoara asta, Lucy, a murit înecată la scurt timp după, când o furtună puternică a scufundat vasul pe care se afla, și nu s-a mai găsit nimic din ea, cu excepția unei cutii cu inițialele sale bătute în ținte argintii; era încuiată, așa încât, chiar dacă se udase, conținutul era neatins, și domnișoarei Lydia i s-a înmănat o eșarfă ca amintire.

Când voi muri și în mormânt
Scheletu-mi putrezește,
Citește această poezie
Și amintirea-mi prețuiește.

Asta este semnată, *Spiritu-mi va fi întotdeauna lângă tine, Cu dragoste, a ta „Nancy”, Hannah Edmonds, și trebuie*

să recunosc că, prima dată când am citit-o, am tras o sperietură zdravănă, chiar dacă, bineînțeles, era vorba de o altă Nancy. Și totuși, scheletu-mi putrezește... Probabil că și al ei e de-acum putrezit. Când au găsit-o, fața i se înnegrise toată, trebuie că mirosea oribil. Afară era foarte cald, era în iulie, dar, chiar și așa, s-a descompus surprinzător de repede, m-aș fi gândit că va rezista mai mult acolo, în lăptărie, unde de obicei era mai răcoare. Fără nicio îndoială, mă bucur că n-am fost de față, pentru c-ar fi fost o scenă cumplită.

Nu-mi dau seama de ce toate țin morțiș să nu fie uitate. La ce bun? Există lucruri pe care toată lumea ar trebui să le uite și despre care să nu mai aducă vorba în veci.

Albumul cu fotografii al soției guvernatorului este diferit. Normal, ea e femeie în toată firea, nu o fetișcană, așa încât, chiar dacă și ei îi plac amintirile, nu de violete ori de vreun picnic vrea ea să-și amintească. Nu găsești cuvinte ca „iubito”, sau „dragoste și frumusețe”, sau „prietene pe vecie”, nimic de genul acesta; în schimb, albumul conține fotografii cu cei mai faimoși criminali – din care unii au fost spânzurați, iar alții aduși aici ca să facă penitență, pentru că acesta e un penitenciar, iar cât stai închis trebuie să te căiești, e chiar de preferat să spui că te-ai căit, indiferent dacă ai avut sau nu pentru ce.

Soția guvernatorului decupează din ziare articole despre toate crimele astea și apoi le lipește aici; a și scris la diverse ziare să-i trimită numere din trecut, cu crimele comise înainte de a se naște ea. Aceasta este colecția ei; e o doamnă și cum toate doamnele din ziua de azi colecționează câte ceva, trebuie să aibă și ea o colecție, și în loc să adune ferigi sau să pună flori la presat, se ocupă cu asta și, oricum, îi place să bage groaza în toți cei pe care-i cunoaște.

Așa am citit și eu ce s-a scris despre mine. Chiar ea mi-a arătat albumul, bănuiesc că a vrut să-mi vadă reacția; dar, în tot acest răstimp, am învățat cum să-mi controlez reacțiile, drept pentru care am făcut ochii mari ca o bufniță la lumina focului și i-am spus că m-am căit amarnic pentru toate faptele mele, că acum sunt o cu totul altă persoană și că, dacă dorește ca acum să strâng masa, să-mi spună; de fapt, de atunci m-am uitat de mai multe ori în el, când eram singură în salon.

Multe din cele scrise sunt minciuni. În ziare s-a spus că sunt analfabetă, dar încă de pe-atunci știam să citesc puțin. Mama m-a învățat de timpuriu, înainte să fi ajuns prea obosită pentru a mai avea energie și pentru așa ceva, și singură mi-am cusut eșantionul de broderie cu niște ață rămasă de la mama – A de la albină, B de la brotac; și Mary Whitney obișnuia să mai citească împreună cu mine când eram la doamna Alderman Parkinson și aveam de cârpit; în plus, de când sunt aici, am învățat și mai mult, pentru că ne învață asta cu un scop. Se dorește ca deținuții să fie în stare să citească Biblia și diverse texte religioase, fiindcă se consideră că religia și bătaia sunt singurele remedii împotriva depravării noastre și că sufletele noastre nemuritoare nu trebuie pierdute din vedere. Este șocant cât de multe omoruri conține Biblia. Soția guvernatorului ar trebui să le decupeze pe toate și să le lipească în albumul ei.

Ziarele au spus totuși și câteva lucruri adevărate. Au spus că sunt cuminte din fire; și acest lucru e adevărat deoarece nimeni, vreodată, nu a profitat de mine, în ciuda tuturor încercărilor. Dar s-a scris și că James McDermott ar fi fost ibovnicul meu. Așa s-au exprimat, chiar în ziar. Consider că e dezgustător să publici asemenea lucruri.

De fapt, ăsta-i singurul lucru care-i interesează pe toți, bărbați sau femei. Nu le pasă c-am ucis, puteam să fi tăiat și o sută de beregate – nu asta admiră lumea la un soldat? –, nici măcar n-ar fi clipit. Nu: grija lor cea mai mare e dacă am fost sau nu ibovnica lui, și nici ei nu-și dau seama dacă ar prefera ca răspunsul să fie da sau nu.

Acum nu mă uit pe albumul de fotografii, pentru că în orice moment ar putea intra cineva. Stau jos, cu mâinile mele aspre așezate cuviincios în poală, cu privirea plecată, uitându-mă la florile, sau la ceea ce ar trebui să treacă drept flori, de pe covorul turcesc. Petalele au forma romburilor de pe cărțile de joc, ca pe cărțile de joc împrăștiate pe masa domnului Kinnear după partida ce avusese loc cu o seară înainte, când domnii veniseră să joace. Dure și ascuțite. Dar mai roșii, de un roșu-închis, gros. Ca niște limbi cărnoase, strangulate.

Astăzi nu doamnele sunt cele așteptate, ci doctorul. Acesta scrie o carte, iar soției guvernatorului îi place să cunoască persoane care scriu cărți, din acelea cu vederi progresiste, acest lucru dovedește că este o femeie cu o minte liberală, emancipată și concepții largi și, cum știința a progresat uimitor, numai în ultima perioadă realizându-se atâtea invenții moderne cum ar fi Crystal Palace¹, unde toată cunoașterea

¹ Clădire în Hyde Park, Londra, unde în anul 1851 a avut loc Marea Expoziție, *The Great Exhibition*, axată pe ultimele descoperiri tehnologice ale Revoluției Industriale. Sub aparenta inocență a lui Grace, Atwood se lansează în comentarii subtil-ironice cu privire la viitorul omenirii, căci viitorul strălucit al omenirii la 1950 a fost tocmai prezentul copilăriei autoarei, ani marcați de oroarea celui de-al Doilea Război Mondial și de experimentele nucleare care l-au însoțit.

omenirii a fost adunată la un loc, cine știe unde vom ajunge peste-o sută de ani?

Unde apare un doctor, nu-i semn bun. Chiar și atunci când nu omoară ei înșiși, înseamnă că cineva va muri în scurt timp și, de aceea, sunt ca niște corbi sau ciori. Însă soția guvernatorului mi-a promis că doctorul acesta nu are să-mi facă rău. Tot ce vrea de la mine este să-mi măsoare capul, pentru că intenționează să măsoare capetele tuturor deținuților din penitenciar, ca să vadă dacă-și poate da seama, după denivelările de pe țestele lor, dacă sunt hoți de buzunare, pungăși, delapidatori, sclerați sau criminali; n-a spus, Așa ca tine, Grace. În felul acesta, toți cei cu asemenea trăsături ar putea fi închiși înainte să mai apuce să comită o crimă, și gândește-te numai cât de bună va deveni lumea după asta.

După ce l-au spânzurat pe McDermott, i-au făcut un mulaj de ghips după forma capului. Am citit asta tot în album. Îmi închipui că de-aia i l-au făcut – ca să devină lumea mai bună.

I-au disecat și corpul. Când am citit prima dată despre asta, nu știam ce-nseamnă *a diseca*, dar am aflat curând. Disecția a fost făcută de doctori. L-au tăiat în bucăți, ca pe porci, atunci când vrei să-i sărezi, din punctul lor de vedere ar fi putut fi foarte bine și o bucată de șuncă. Nu pot să mă gândesc cum a fost, cuțitul croindu-și drum prin carne – prin corpul lui, pe care l-am ascultat respirând, prin inima pe care am auzit-o bătând.

Mă întreb ce-au făcut cu cămașa. Oare purta una dintre cele patru pe care i le dăduse negustorul ambulant, Jeremiah? Mie, Jeremiah îmi ura tot timpul noroc, însă lui McDermott nu i-a urat niciodată.

N-am văzut cum l-au spânzurat. L-au spânzurat în fața închisorii din Toronto; ar fi trebuit să fii și tu acolo, Grace,

Îmi spun gardienii, ar fi fost o lecție numai bună pentru tine. M-am gândit la imaginea asta multă vreme – amărâtul de James stând acolo cu mâinile legate și cu gâtul dezgolit, în timp ce i se trage gluga pe cap, cum se face cu puii de pisică înainte de a-i îneca. Cel puțin a avut un preot lângă el, n-a fost complet singur. Dacă n-ar fi fost Grace Marks, le-a spus el, nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat.

Ploua și mulțimea imensă aștepta în noroi, unii veniți de la zeci de kilometri depărtare. Dacă pedeapsa cu moartea nu mi-ar fi fost comutată în ultima clipă, s-ar fi uitat și la mine atârnând în ștreang, cu aceeași plăcere lacomă pe fețe. Erau multe femei și doamne în mulțime, toată lumea voia să vadă, să se uite, să inspire moartea în plămâni, cum ai inspira mirosul unui parfum; și când am citit despre asta, mi-am zis, Dacă asta e o lecție pentru mine, ce anume ar trebui să învăț de pe urma ei?

Acum le aud pașii și mă ridic repede, netezindu-mi șorțul în față. Apoi aud vocea unui bărbat ciudat spunând, Sunteți foarte amabilă, doamnă, și pe soția guvernatorului replicând, Mă bucur să vă pot ajuta, apoi din nou pe el, Foarte amabil din partea dumneavoastră, mulțumesc.

Apoi apare în prag – un pântec uriaș îmbrăcat într-o haină neagră, o vestă mulată, nasturi de argint, eșarfă legată cu grijă în jurul gâtului, nu mă uit la fața lui, dar îl aud spunând, Nu va dura mult, însă v-aș fi recunoscător dacă ați rămâne cu mine în încăperea, nu e de-ajuns să fii virtuos, trebuie să și lași impresia unei persoane virtuose. Râde ca și cum ar fi făcut o glumă bună și, după vocea lui, pot să-mi dau seama că-i este frică de mine. O femeie ca mine reprezintă întotdeauna o

tentație, mai ales dacă există posibilitatea de a o clasifica fără să fii observat; astfel încât, indiferent ce-am putea spune noi mai târziu despre asta, să nu ni se dea crezare.

Apoi îi văd mâna, o mână ca o mănușă umplută cu carne crudă, aruncându-se în gura deschisă a genții de piele. Iese de acolo lucind și realizez c-am mai văzut undeva o mână ca asta; după care îmi ridic privirea și mă uit drept în ochii lui, și inima mi se strânge și parcă vrea să-mi iasă din piept, apoi încep să țip.

E unul și același doctor, același doctor cu haină neagră și geanta plină de bisturie lucioase.